

О.В. Батюк,
кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри
кримінального права і процесу (*Волинський
національний університет імені Лесі Українки*)

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Актуальність теми дослідження не викликає сумніву, оскільки за офіційними даними Управління Державної пенітенціарної служби України у Львівській області, важливими завданнями, що стоять перед персоналом установ виконання покарань та слідчого ізолятора є боротьба із злочинністю у місцях позбавлення волі, забезпечення надійного нагляду за засудженими і ув'язненими. Завдяки вжитим оперативно-профілактичним заходам протягом 2011 року попереджено вчинення засудженими 53 злочинів за (2010 році - 29), розкрито 332 (в 2010 році 285) злочинів минулих років, у тому числі 111 (в 2010 році - 92) по лінії боротьби з незаконним обігом наркотичних речовин. Перекрито 337 в (2010 році - 278) каналів надходження до засуджених заборонених предметів, з них 23 (в 2010 році - 24) наркотичних засобів [1].

Варто зауважити, що криміналістичне забезпечення розслідування злочинів у місцях позбавлення волі на монографічному рівні в Україні не досліджувалось. Поряд з цим окремі аспекти розслідування злочинів та їх протидії у місцях позбавлення волі були предметом досліджень О.Г. Колба, М.В. Салтевського, М.М. Сербіна, С.Ю. Лукашевич та інших науковців.

На наш погляд змістовним елементом і етапом криміналістичного забезпечення методики розслідування злочинів у місцях позбавлення волі є вивчення потреб практики. Слід зауважити, що вивчення потреб практики повинно, здійснюватись, принаймні, у наступних напрямках.

По-перше, вивчення власне практики розкриття, розслідування та попередження злочинів в місцях позбавлення волі з метою виявлення резервів вдосконалення діяльності.

По-друге, вивчення злочинної діяльності, способів підготовки, скоєння та приховування злочинів, характерних слідів, даних про особу злочинця, для озброєння практиків цими знаннями та наукових досліджень у цій галузі.

По-третє, вивчення технологічних процесів, пов'язаних з виробництвом певних товарів, організацією побутового, культурного та іншого обслуговування людей, обігом матеріальних цінностей у різних галузях з метою виявлення найбільш вразливих, з позиції можливого скоєння злочинів, ділянок, так званих «криміногенних зон».

По-четверте, вивчення власних потреб і можливостей науки з метою створення умов для подальшого її розвитку для забезпечення оптимізації практики.

На наше глибоке переконання, зміст зазначених пропозицій не може викликати принципових заперечень. Вони сформульовані з урахуванням процедур наукового забезпечення певних видів діяльності та адаптовані стосовно методики розслідування злочинів вчинених у місцях позбавлення волі.

Аналіз практичної діяльності, узагальнення наукових досліджень у цій галузі свідчить, що само вивчення потреб практики є багатостадійним та складним процесом. Варто, на наш погляд, погодитись з думкою вчених криміналістів, які детально досліджували феномен потреб слідчої практики. Так, в роботах А.В.Іщенко, В.П.Бахіна, О.О.Садченка, В.С.Кузьмічова аргументовано обстоюється думка про те, що для вивчення потреб практики необхідно визначити:

1. В яких джерелах може бути інформація про потреби практики. Це можуть бути різноманітні джерела: а) статистичні дані; б) матеріали перевірок діяльності; в) результати соціологічних досліджень; г) наукові узагальнення; д) прямі запити практики та інші.

2. В якій формі можуть бути виражені потреби практики. Йдеться про те, що потреби практики, як сигнал про необхідність певних змін умов функціонування, можуть проявити себе досить різноманітно: а) як погіршення справ у розслідуванні злочинів; б) як низькі показники відсотку розкриття конкретних видів злочинів; в) як погіршення результативності певних слідчих дій; г) як збільшення кількості кримінальних справ, повернутих на додаткове розслідування; д) як низька ефективність використання наявних техніко - криміналістичних засобів.

3. Які саме методи найбільш доцільно використати для вивчення потреб практики, враховуючи різноманітність джерел інформації.

Як висновок зазначимо, що вивчення потреб практики розслідування злочинів вчинених у місцях позбавлення волі само по собі є ієрархізованою системою заходів, процедур, які спрямовані на виявлення, дослідження, накопичення, систематизацію та використання інформації про невідповідність можливостей діяльності по розслідуванню злочинів і завдань цієї діяльності.

УДК 34+796 ББК 67+75 М 34

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету з підготовки слідчих
Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол № 7 від 21
березня 2012 р.).*

Упорядник - С. С. Гнатюк, кандидат юридичних наук, заступник
начальника факультету з підготовки слідчих
з навчально-методичної роботи Львівського державного університету
внутрішніх справ

Матеріали звітної науково-практичної конференції факу- М34
льтету з підготовки слідчих (Львів, 23 березня 2012 р.). - Львів:
ЛьвДУВС, 2012.-448 с.

Збірник містить матеріали доповідей і повідомлень учасників звітної наукової конференції працівників кафедр факультету з підготовки слідчих, молодих науковців, здобувачів, ад'юнктів та аспірантів Львівського державного університету внутрішніх справ, а також представників інших вищих навчальних закладів та працівників правоохоронних органів, з якими співпрацює факультет. На засіданнях конференції було підведено підсумки науково-дослідницької роботи у минулому році та окреслено шляхи її поліпшення у наступному.

Матеріали опубліковано в авторській редакції

УДК 34+796 ББК 67+75

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2012

ВСТУПНЕ СЛОВО

Започаткована 2007 року звітна науково-практична конференція факультету з підготовки слідчих Львівського державного університету внутрішніх справ стала традиційним науковим заходом колегіального обговорення проблем та перспектив державотворчих та правотворчих процесів у сфері діяльності органів досудового слідства. Приємно, що до неї працівники факультету підходять із вагомими здобутками і кількісного, і якісного характеру.

Очевидно, найбільш промовистим науковим досягненням колективу факультету може слугувати захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук, присвоєння вчених звань. Так, упродовж звітної періоду захищено сім дисертацій, а саме: заступником начальника факультету П.М. Вишинським, на кафедрі кримінального права та кримінології І.Б. Газдайкою-Василишин, О.Ф. Пасекою, на кафедрі кримінального процесу та криміналістики О.І. Гарасимів, на кафедрі теорії та історії держави і права Н.Я. Рудим, О.І. Савайдою, Т.Д. Дем'янчук. Учене звання доцента присвоєно начальнику факультету О.В. Авраменку, начальнику кафедри теорії та історії держави і права І.М. Ситару, доценту кафедри теорії та історії держави і права Д.Є. Забзалюку, доценту кафедри кримінального права та кримінології С.В. Якимовій, доценту кафедри кримінального процесу та криміналістики С.І. Марку.

Окрім того, активно над написанням дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук працюють такі науково-педагогічні працівники факультету, як І.В. Басиста, А.О. Йосипів, а наукового ступеня кандидата юридичних наук - Ю.В. Гуцуляк, Б.З. Дяків, М.В. Карпюк, А.І. Кунтій, О.З. Мармура, М.Б. Шевців. До науково-дослідної роботи активно залучаються курсанти факультету, здобувачі, аспіранти та ад'юнкти.

Науково-педагогічні працівники факультету активно працюють над виконанням замовлень на наукові дослідження, розробкою та написанням підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій щодо основних напрямів діяльності фахівців слідчої спеціалізації. У цьому напрямі ми тісно співпрацюємо з Головним слідчим управлінням МВС України, слідчим управлінням